

9 Integrál – pokračování

9.1 Riemannův integrál – pokračování

Věta 9.1 (integrace per partes). *Necht' funkce f , g , f' a g' jsou spojité na intervalu $\langle a, b \rangle$. Pak platí*

$$\int_a^b f'g = [fg]_a^b - \int_a^b fg'.$$

Věta 9.2 (substituce). *Necht' funkce f je spojitá na intervalu $\langle a, b \rangle$. Necht' dále funkce φ má na intervalu $\langle \alpha, \beta \rangle$ spojitou derivaci a zobrazuje jej do intervalu $\langle a, b \rangle$. Pak*

$$\int_{\alpha}^{\beta} f(\varphi(x))\varphi'(x) dx = \int_{\varphi(\alpha)}^{\varphi(\beta)} f(t) dt.$$

9.2 Zobecněný Riemannův integrál

Lemma 9.3 (spojitost Riemannova integrálu). *Necht' $a, b \in \mathbf{R}$, $a < b$, a funkce f má na intervalu $\langle a, b \rangle$ Riemannův integrál. Pak platí*

$$\int_a^b f = \lim_{x \rightarrow b^-} \int_a^x f = \lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^b f.$$

Lemma 9.4. *Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, a funkce f má Riemannův integrál na každém podintervalu $\langle x, y \rangle \subset (a, b)$. Necht' dále $c \in (a, b)$, existují limity $\lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^c f$ a $\lim_{y \rightarrow b^-} \int_c^y f$ a jejich součet je definován. Pak pro každé $d \in (a, b)$ existují $\lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^d f$ a $\lim_{y \rightarrow b^-} \int_d^y f$ a platí*

$$\lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^d f + \lim_{y \rightarrow b^-} \int_d^y f = \lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^c f + \lim_{y \rightarrow b^-} \int_c^y f.$$

Definice. *Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, a necht' funkce f je definovaná na intervalu (a, b) . Má-li funkce f Riemannův integrál na každém podintervalu $\langle x, y \rangle \subset (a, b)$ a existuje-li $c \in (a, b)$ takové, že limity $\lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^c f$ a $\lim_{y \rightarrow b^-} \int_c^y f$ existují a jejich součet má smysl, pak definujeme **zobecněný Riemannův integrál** funkce f na intervalu (a, b) jako*

$$\int_a^b f = \lim_{x \rightarrow a^+} \int_x^c f + \lim_{y \rightarrow b^-} \int_c^y f.$$

————— Konec 1. přednášky, 5. 10. 2017 —————

Lemma 9.5. *Necht' $a, b \in \mathbf{R}$, $a < b$, a funkce f je omezená na intervalu $\langle a, b \rangle$. Jestliže existuje Riemannův integrál funkce f na každém podintervalu $\langle c, d \rangle \subset (a, b)$, pak existuje i Riemannův integrál funkce f na intervalu $\langle a, b \rangle$.*

Lemma 9.6. *Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, f je nezáporná na (a, b) a f má Riemannův integrál na každém podintervalu $\langle x, y \rangle \subset (a, b)$. Potom f má zobecněný Riemannův integrál na (a, b) .*

Věta 9.7. Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$ a $c \in (a, b)$.

- (i) Jestliže funkce f má zobecněný Riemannův integrál na (a, b) , pak má f zobecněný Riemannův integrál i na (a, c) a (c, b) a platí

$$\int_a^b f = \int_a^c f + \int_c^b f.$$

- (ii) Necht' funkce f má zobecněný Riemannův integrál na (a, c) a (c, b) , f je omezená na nějakém okolí bodu c a součet $\int_a^c f + \int_c^b f$ má smysl. Pak f má zobecněný Riemannův integrál na (a, b) a platí

$$\int_a^b f = \int_a^c f + \int_c^b f.$$

Věta 9.8 (linearita zobecněného Riemannova integrálu). Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, f a g jsou funkce mající zobecněný Riemannův integrál na intervalu (a, b) a necht' $\alpha \in \mathbf{R}$. Potom

- (i) funkce αf má zobecněný Riemannův integrál na (a, b) a platí

$$\int_a^b \alpha f = \alpha \int_a^b f,$$

má-li pravá strana smysl,

- (ii) je-li součet $\int_a^b f + \int_a^b g$ definovaný, pak má funkce $f + g$ zobecněný Riemannův integrál na (a, b) a platí

$$\int_a^b (f + g) = \int_a^b f + \int_a^b g.$$

Věta 9.9. Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, a necht' f a g jsou funkce mající zobecněný Riemannův integrál na intervalu (a, b) . Potom platí:

- (i) Je-li $f(x) \leq g(x)$ pro každé $x \in (a, b)$, pak $\int_a^b f \leq \int_a^b g$.
- (ii) Funkce $|f|$ má zobecněný Riemannův integrál na intervalu (a, b) a platí $|\int_a^b f| \leq \int_a^b |f|$.

Definice. Pokud zobecněný Riemannův integrál funkce f na intervalu (a, b) existuje a přitom je konečný, pak říkáme, že $\int_a^b f$ **konverguje**. Pokud je roven $+\infty$ nebo $-\infty$, pak říkáme, že **diverguje**. Máme tedy následující možnosti:

$$\int_a^b f \begin{cases} \text{existuje a je roven} & \begin{cases} \text{reálnému číslu, tj. konverguje,} \\ +\infty \text{ nebo } -\infty, \text{ tj. diverguje,} \end{cases} \\ \text{neexistuje.} \end{cases}$$

Věta 9.10 (srovnávací kritérium). Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, funkce f a g splňují $0 \leq f(x) \leq g(x)$ pro všechna $x \in (a, b)$ a f je na (a, b) spojitá. Pokud konverguje $\int_a^b g$, pak konverguje i $\int_a^b f$.

Věta 9.11 (limitní srovnávací kritérium). *Nechť f a g jsou spojité nezáporné funkce na intervalu $\langle a, b \rangle$, $b \in \mathbf{R}^*$, a existuje limita $\lim_{x \rightarrow b^-} \frac{f(x)}{g(x)} = \gamma \in \mathbf{R}^*$.*

- *Je-li $\gamma \in (0, +\infty)$, pak $\int_a^b f$ konverguje, právě když konverguje $\int_a^b g$.*
- *Je-li $\gamma = 0$, pak z konvergence $\int_a^b g$ plyne konvergence $\int_a^b f$.*
- *Je-li $\gamma = +\infty$, pak z divergence $\int_a^b g$ plyne divergence $\int_a^b f$.*

Věta 9.12. *Nechť $a, b \in \mathbf{R}^*$, $a < b$, f je spojitá na (a, b) , a F je primitivní funkce k f na (a, b) . Pak zobecněný Riemannův integrál funkce f na (a, b) existuje, právě když existují limity $\lim_{x \rightarrow a^+} F(x)$ a $\lim_{x \rightarrow b^-} F(x)$ a jejich rozdíl má smysl. V tom případě platí*

$$\int_a^b f = [F]_a^b = \lim_{x \rightarrow b^-} F(x) - \lim_{x \rightarrow a^+} F(x).$$

9.3 Lebesgueův integrál

Definice. Nechť \mathcal{A} je nějaký systém podmnožin \mathbf{R}^n . Řekneme, že \mathcal{A} je σ -**algebra**, jestliže platí:

- (i) $\emptyset \in \mathcal{A}$,
- (ii) je-li $A \in \mathcal{A}$, pak také $\mathbf{R}^n \setminus A \in \mathcal{A}$,
- (iii) jsou-li $A_1, A_2, \dots \in \mathcal{A}$, pak také $\bigcup_{j=1}^{\infty} A_j \in \mathcal{A}$.

Definice. Nechť \mathcal{A} je σ -algebra podmnožin \mathbf{R}^n . Zobrazení $\mu: \mathcal{A} \rightarrow \langle 0, +\infty \rangle \cup \{+\infty\}$ se nazývá **míra**, jestliže $\mu(\emptyset) = 0$, a jestliže je σ -**aditivní**, tj. pokud $A_1, A_2, \dots \in \mathcal{A}$ jsou po dvou disjunktní, pak $\mu(\bigcup_{j=1}^{\infty} A_j) = \sum_{j=1}^{\infty} \mu(A_j)$. Množinám z \mathcal{A} se říká μ -**měřitelné** množiny.

Věta 9.13. *Existuje právě jedna σ -algebra Λ na \mathbf{R}^n a právě jedna míra λ na Λ mající následující vlastnosti:*

- (i) Λ obsahuje všechny otevřené podmnožiny \mathbf{R}^n ,
- (ii) jestliže $A, B \in \Lambda$, $A \subset E \subset B$, a $\lambda(B \setminus A) = 0$, pak $E \in \Lambda$,
- (iii) $\lambda(K) < +\infty$ pro každou kompaktní $K \subset \mathbf{R}^n$,
- (iv) je-li $I = \langle a_1, b_1 \rangle \times \langle a_2, b_2 \rangle \times \dots \times \langle a_n, b_n \rangle \subset \mathbf{R}^n$, pak $\lambda(I) = \prod_{j=1}^n (b_j - a_j)$,
- (v) λ je **translačně invariantní**, tj. $\lambda(x + A) = \lambda(A)$ pro každou $A \in \Lambda$ a $x \in \mathbf{R}^n$.

Definice. Míra λ z předchozí věty se nazývá **Lebesgueova míra** a množinám v Λ se říká **lebesgueovsky měřitelné množiny**.

Definice. Pro $A \subset \mathbf{R}^n$ definujeme **charakteristickou funkci** množiny A takto:

$$\chi_A(x) = \begin{cases} 1 & x \in A, \\ 0 & x \in \mathbf{R}^n \setminus A. \end{cases}$$

Nechť $A_1, \dots, A_k \subset \mathbf{R}^n$ a $c_1, \dots, c_k \in \mathbf{R}$. Funkci tvaru $\sum_{j=1}^k c_j \chi_{A_j}$ nazýváme **jednoduchou funkcí**. Jsou-li navíc $A_1, \dots, A_k \in \Lambda$, pak funkci $\sum_{j=1}^k c_j \chi_{A_j}$ nazýváme **jednoduchou měřitelnou funkcí**.

————— Konec 2. přednášky, 12. 10. 2017 —————

Definice. Zobrazení $f: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}^*$ nazýváme **numerickou funkcí**. Řekneme, že numerická funkce f je **měřitelná**, jestliže existuje posloupnost jednoduchých měřitelných funkcí $\{f_j\}_{j=1}^{\infty}$ taková, že pro všechna $x \in \mathbf{R}^n$ platí $\lim_{j \rightarrow \infty} f_j(x) = f(x)$.

Definice. Je-li $\{f_j\}_{j=1}^{\infty}$ posloupnost numerických funkcí, řekneme že numerická funkce f je **bodovou limitou** posloupnosti $\{f_j\}$, jestliže pro každé $x \in \mathbf{R}^n$ platí $\lim_{j \rightarrow \infty} f_j(x) = f(x)$. Značíme $\lim_{j \rightarrow \infty} f_j = f$ nebo $f_j \rightarrow f$.

Věta 9.14 (vlastnosti měřitelných funkcí). *Měřitelné funkce mají následující vlastnosti:*

- (i) Jsou-li f, g měřitelné a $\alpha \in \mathbf{R}$, pak i αf , $f + g$, $f g$, $\frac{f}{g}$ jsou měřitelné, pokud jsou definované na celém \mathbf{R}^n .
- (ii) Jsou-li f, g měřitelné, pak i $\max\{f, g\}$ a $\min\{f, g\}$ jsou měřitelné.
- (iii) Je-li f reálná měřitelná a g reálná spojitá, pak $g \circ f$ je měřitelná.
- (iv) Je-li $\{f_j\}_{j=1}^{\infty}$ posloupnost měřitelných funkcí s bodovou limitou f , pak f je také měřitelná.
- (v) Spojité funkce jsou měřitelné.

Definice. Pro jednoduchou měřitelnou funkci $\sum_{j=1}^k c_j \chi_{A_j}$, kde c_1, \dots, c_k jsou nezáporná reálná čísla, definujeme její **Lebesgueův integrál** jako

$$\int \sum_{j=1}^k c_j \chi_{A_j} d\lambda = \sum_{j=1}^k c_j \lambda(A_j),$$

přičemž používáme konvenci $0 \cdot (+\infty) = 0$.

Definice. Pro nezápornou měřitelnou funkci definujeme

$$\int f d\lambda = \sup \left\{ \int g d\lambda; g \leq f, g \text{ je jednoduchá nezáporná měřitelná} \right\}.$$

Konečně pro měřitelnou funkci f definujeme

$$\int f d\lambda = \int f^+ d\lambda - \int f^- d\lambda,$$

pokud je rozdíl definován.

Říkáme, že funkce f je **lebesgueovsky integrovatelná**, pokud má konečný Lebesgueův integrál.

Definice. Je-li $M \subset \mathbf{R}^n$ měřitelná množina a f měřitelná funkce, pak definujeme

$$\int_M f d\lambda = \int \chi_M f d\lambda.$$

Věta 9.15 (vlastnosti Lebesgueova integrálu). *Necht' M je měřitelná množina a f, g jsou měřitelné funkce.*

- (i) *Necht' $\alpha \in \mathbf{R}$. Pak $\int_M \alpha f d\lambda = \alpha \int_M f d\lambda$ a $\int_M (f + g) d\lambda = \int_M f d\lambda + \int_M g d\lambda$, pokud jsou výrazy napravo definovány.*
- (ii) *Platí-li $f \leq g$ skoro všude na M , pak $\int_M f d\lambda \leq \int_M g d\lambda$, pokud oba integrály existují.*
- (iii) *Jestliže $\int_M f d\lambda$ existuje, pak existuje i $\int_M |f| d\lambda$ a platí $|\int_M f d\lambda| \leq \int_M |f| d\lambda$.*
- (iv) *Je-li $f = 0$ skoro všude na M , pak $\int_M f d\lambda = 0$.*
- (v) *Je-li $f = g$ skoro všude na M , pak $\int_M f d\lambda = \int_M g d\lambda$, pokud alespoň jeden z integrálů existuje.*

Věta 9.16 (souvislost s Riemannovým integrálem).

- (i) *Jestliže existuje Riemannův integrál $\int_a^b f$, pak existuje i Lebesgueův integrál $\int_{(a,b)} f d\lambda$ a oba integrály se rovnají.*
- (ii) *Je-li f omezená na $\langle a, b \rangle$, pak její Riemannův integrál existuje, právě když je skoro všude spojitá.*
- (iii) *Je-li f spojitá nezáporná funkce na (a, b) , pak $\int_{(a,b)} f d\lambda = \int_a^b f$, kde vpravo je zobecněný Riemannův integrál.*

Věta 9.17 (Fubini). *Necht' $m, n \in \mathbf{N}$ a $f: \mathbf{R}^{m+n} \rightarrow \mathbf{R}$ je integrovatelná funkce. Pro každé $x \in \mathbf{R}^m$ definujeme funkci $f_x: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}$ předpisem $f_x(y) = f(x, y)$. Pak pro skoro všechna $x \in \mathbf{R}^m$ je funkce f_x integrovatelná a platí*

$$\int_{\mathbf{R}^{m+n}} f d\lambda = \int_{\mathbf{R}^m} \left(\int_{\mathbf{R}^n} f_x(y) d\lambda(y) \right) d\lambda(x).$$

Věta 9.18 (o substituci). Necht' $G \subset \mathbf{R}^n$ je otevřená množina, funkce $\varphi_1, \dots, \varphi_n \in C^1(G)$ a zobrazení $\varphi: G \rightarrow \mathbf{R}^n$ definované předpisem $\varphi(x) = [\varphi_1(x), \dots, \varphi_n(x)]$ necht' je prosté. Dále předpokládejme, že determinant (tzv. **jakobián**)

$$J_\varphi(x) = \begin{vmatrix} \frac{\partial \varphi_1}{\partial x_1}(x) & \dots & \frac{\partial \varphi_1}{\partial x_n}(x) \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ \frac{\partial \varphi_n}{\partial x_1}(x) & \dots & \frac{\partial \varphi_n}{\partial x_n}(x) \end{vmatrix}$$

je nenulový pro každé $x \in G$. Pak $\varphi(G)$ je otevřená a pro každou měřitelnou $M \subset \varphi(G)$ a každou měřitelnou $f: \varphi(G) \rightarrow \mathbf{R}^*$ platí

$$\int_M f d\lambda = \int_{\varphi^{-1}(M)} f(\varphi(x)) |J_\varphi(x)| d\lambda(x),$$

pokud je alespoň jeden z těchto integrálů definován.

10 Lineární algebra

10.1 Vektorové prostory

Symbol \mathbf{K} značí množinu \mathbf{R} nebo \mathbf{C} .

Definice. Vektorovým prostorem nad \mathbf{K} rozumíme trojici $(V, +, \cdot)$, kde V je neprázdňá množina, $+$ je operace z $V \times V$ do V a \cdot je operace z $\mathbf{K} \times V$ do V , přičemž tyto operace mají následující vlastnosti:

- $\forall \mathbf{u}, \mathbf{v} \in V: \mathbf{u} + \mathbf{v} = \mathbf{v} + \mathbf{u}$ (komutativita sčítání),
- $\forall \mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w} \in V: (\mathbf{u} + \mathbf{v}) + \mathbf{w} = \mathbf{u} + (\mathbf{v} + \mathbf{w})$ (asociativita sčítání),
- množina V obsahuje prvek, který značíme \mathbf{o} (a říkáme mu **nulový prvek**), splňující

$$\forall \mathbf{v} \in V: \mathbf{o} + \mathbf{v} = \mathbf{v},$$

- $\forall \mathbf{v} \in V \exists \mathbf{w} \in V: \mathbf{v} + \mathbf{w} = \mathbf{o}$,
- $\forall a, b \in \mathbf{K} \forall \mathbf{v} \in V: a \cdot (b \cdot \mathbf{v}) = (ab) \cdot \mathbf{v}$,
- $\forall a, b \in \mathbf{K} \forall \mathbf{v} \in V: (a + b) \cdot \mathbf{v} = a \cdot \mathbf{v} + b \cdot \mathbf{v}$,
- $\forall a \in \mathbf{K} \forall \mathbf{u}, \mathbf{v} \in V: a \cdot (\mathbf{u} + \mathbf{v}) = a \cdot \mathbf{u} + a \cdot \mathbf{v}$,
- $\forall \mathbf{v} \in V: 1 \cdot \mathbf{v} = \mathbf{v}$.

Definice. Necht' $(V, +, \cdot)$ je vektorový prostor a $U \subset V, U \neq \emptyset$. Řekneme, že U je **vektorový podprostor** prostoru V , jestliže

- $\forall \mathbf{u}, \mathbf{v} \in U: \mathbf{u} + \mathbf{v} \in U$,
- $\forall a \in \mathbf{K} \forall \mathbf{u} \in U: a\mathbf{u} \in U$.

————— Konec 4. přednášky, 26. 10. 2017 —————

Definice. Necht' $(V, +, \cdot)$ je vektorový prostor, $m \in \mathbf{N}$, $\mathbf{u}_1, \dots, \mathbf{u}_m \in V$ a $\lambda_1, \dots, \lambda_m \in \mathbf{K}$. Výraz

$$\lambda_1 \mathbf{u}_1 + \dots + \lambda_m \mathbf{u}_m$$

nazýváme **lineární kombinací** vektorů $\mathbf{u}_1, \dots, \mathbf{u}_m$. Pokud alespoň jedno z čísel $\lambda_1, \dots, \lambda_m$ je nenulové, pak hovoříme o **netriviální lineární kombinaci**, v opačném případě jde o **triviální lineární kombinaci**. Lineární kombinací prázdné množiny vektorů rozumíme nulový vektor.

Definice. Necht' $(V, +, \cdot)$ je vektorový prostor, $\mathbf{u}_1, \dots, \mathbf{u}_m \in V$. Řekneme, že vektory $\mathbf{u}_1, \dots, \mathbf{u}_m$ jsou **lineárně závislé**, pokud existuje jejich netriviální lineární kombinace, jež je rovna nulovému vektoru. Pokud vektory $\mathbf{u}_1, \dots, \mathbf{u}_m$ nejsou lineárně závislé, pak říkáme, že jsou **lineárně nezávislé**. Řekneme, že množina $M \subset V$ je **lineárně nezávislá**, jestliže libovolná m -tice po dvou různých vektorů z M je lineárně nezávislá.

Definice. Necht' $(V, +, \cdot)$ je vektorový prostor a $B \subset V$. Řekneme, že B je **báze prostoru** V , jestliže množina B je lineárně nezávislá a každý vektor z V je lineární kombinací (konečně mnoha) vektorů z B .

Věta 10.1.

- (i) *Každou lineárně nezávislou podmnožinu vektorového prostoru lze doplnit na bázi tohoto prostoru.*
- (ii) *Každý vektorový prostor má bázi. Počet prvků báze je určen jednoznačně.*

Definice. Počet prvků báze budeme nazývat **dimenze prostoru** V . Dimenzi V značíme $\dim V$. Necht' V je vektorový prostor nad \mathbf{K} . Je-li $\dim V < +\infty$, řekneme, že V je **konečnědimenzionální**. Je-li $\dim V = +\infty$, mluvíme o **nekonečnědimenzionálním** vektorovém prostoru.

Věta 10.2. *Necht' V je vektorový prostor dimenze $n \in \mathbf{N}$ nad \mathbf{K} .*

- (i) *Jsou-li $\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_n$ lineárně nezávislé vektory v prostoru V , pak množina $\{\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_n\}$ je bázi prostoru V .*
- (ii) *Jestliže pro vektory $\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_n \in V$ platí $\text{lin}_{\mathbf{K}}\{\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_n\} = V$, je množina $\{\mathbf{v}_1, \dots, \mathbf{v}_n\}$ bázi prostoru V .*

————— Konec 5. přednášky, 2. 11. 2017 —————

10.2 Lineární zobrazení a řešení soustav lineárních rovnic

Definice. Necht' U a V jsou vektorové prostory nad \mathbf{K} . Zobrazení $L: U \rightarrow V$ se nazývá **lineární**, jestliže platí:

- $\forall \mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2 \in U: L(\mathbf{u}_1 + \mathbf{u}_2) = L(\mathbf{u}_1) + L(\mathbf{u}_2)$,
- $\forall a \in \mathbf{K} \forall \mathbf{u} \in U: L(a\mathbf{u}) = aL(\mathbf{u})$.

Definice. Necht' U a V jsou vektorové prostory nad \mathbf{K} , $L: U \rightarrow V$ necht' je lineární zobrazení. **Jádrem** lineárního zobrazení L nazveme množinu

$$\text{Ker}(L) = \{\mathbf{u} \in U; L(\mathbf{u}) = \mathbf{o}\}.$$

Symbolem $\text{Im}(L)$ značíme obor hodnot zobrazení L , tedy

$$\text{Im } L = \{\mathbf{v} \in V; \exists \mathbf{u} \in U: L(\mathbf{u}) = \mathbf{v}\}.$$

Věta 10.3. Necht' U a V jsou vektorové prostory nad \mathbf{K} , $L: U \rightarrow V$ necht' je lineární zobrazení. Potom platí:

- (i) Množina $\text{Ker}(L)$ je vektorovým podprostorem U .
- (ii) Množina $\text{Im}(L)$ je vektorovým podprostorem V .
- (iii) Pro dimenze platí: $\dim U = \dim \text{Ker}(L) + \dim \text{Im}(L)$.

10.3 Kvadratické formy

Definice. Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$. Platí-li $\mathbb{A} = \mathbb{A}^T$, pak říkáme, že matice \mathbb{A} je **symetrická**.

Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická matice. Pak funkci $\varphi: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}$ definované předpisem $\varphi(\mathbf{u}) = \mathbf{u}^T \mathbb{A} \mathbf{u}$ říkáme **kvadratická forma**. Říkáme, že tato forma je **reprezentována maticí** \mathbb{A} nebo že matice \mathbb{A} je **reprezentující maticí** formy φ .

Definice. Necht' $\varphi: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}$ je kvadratická forma. Řekneme, že φ je

- **pozitivně definitní (PD)**, jestliže

$$\forall \mathbf{u} \in \mathbf{R}^n, \mathbf{u} \neq \mathbf{o}: \varphi(\mathbf{u}) > 0,$$

- **negativně definitní (ND)**, jestliže

$$\forall \mathbf{u} \in \mathbf{R}^n, \mathbf{u} \neq \mathbf{o}: \varphi(\mathbf{u}) < 0,$$

- **pozitivně semidefinitní (PSD)**, jestliže

$$\forall \mathbf{u} \in \mathbf{R}^n: \varphi(\mathbf{u}) \geq 0,$$

- **negativně semidefinitní (NSD)**, jestliže

$$\forall \mathbf{u} \in \mathbf{R}^n : \varphi(\mathbf{u}) \leq 0,$$

- **indefinitní (ID)**, neplatí-li nic z předchozího, tj.

$$\exists \mathbf{u}, \mathbf{v} \in \mathbf{R}^n : \varphi(\mathbf{u}) > 0 \wedge \varphi(\mathbf{v}) < 0.$$

————— Konec 6. přednášky, 9. 11. 2017 —————

Definice. Řekneme, že matice $\mathbb{A} = (a_{ij})_{\substack{i=1..n \\ j=1..n}}$ je **diagonální**, je-li $a_{ij} = 0$ pro každé $i, j \in \{1, \dots, n\}, i \neq j$.

Věta 10.4. *Necht' $\mathbb{A} = (a_{ij})_{\substack{i=1..n \\ j=1..n}}$ je diagonální. Pak platí:*

- \mathbb{A} je pozitivně definitní, právě když $a_{ii} > 0, i = 1, \dots, n$;
- \mathbb{A} je negativně definitní, právě když $a_{ii} < 0, i = 1, \dots, n$;
- \mathbb{A} je pozitivně semidefinitní, právě když $a_{ii} \geq 0, i = 1, \dots, n$;
- \mathbb{A} je negativně semidefinitní, právě když $a_{ii} \leq 0, i = 1, \dots, n$;
- \mathbb{A} je indefinitní, právě když existují $i, j \in \{1, \dots, n\}$ taková, že $a_{ii} > 0$ a $a_{jj} < 0$.

Definice. Symetrickou elementární úpravou matice $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ budeme rozumět úpravu, kdy provedeme jistou elementární řádkovou úpravu matice \mathbb{A} a vzniklou matici upravíme odpovídající sloupcovou úpravou.

Symetrickou transformací matice \mathbb{A} budeme rozumět konečnou posloupnost symetrických elementárních úprav.

Lemma 10.5. *Necht' T je transformace matic o m řádcích. Potom existuje regulární matice $\mathbb{B} \in M(m \times m)$ taková, že kdykoliv $\mathbb{A}' \in M(m \times n)$ vznikne z $\mathbb{A} \in M(m \times n)$ pomocí T , tak platí $\mathbb{A}' = \mathbb{B}\mathbb{A}$.*

Obráceně, je-li $\mathbb{B} \in M(m \times m)$ regulární matice, pak existuje transformace T matic o m řádcích taková, že pro každou matici $\mathbb{A} \in M(m \times n)$ platí $\mathbb{A} \xrightarrow{T} \mathbb{B}\mathbb{A}$.

Věta 10.6. *Uvažujme symetrickou transformaci T matic typu $n \times n$. Pak existuje regulární matice $\mathbb{B} \in M(n \times n)$ taková, že kdykoliv matice $\mathbb{A}' \in M(n \times n)$ vznikne z $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ pomocí T , tak platí $\mathbb{A}' = \mathbb{B}\mathbb{A}\mathbb{B}^T$.*

Lemma 10.7.

- (i) *Je-li $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ symetrická a $\mathbb{C} \in M(n \times n)$, pak $\mathbb{C}\mathbb{A}\mathbb{C}^T$ je opět symetrická matice.*
- (ii) *Symetrická transformace zachovává symetrii matice.*

Lemma 10.8. *Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická matice a $\mathbb{Q} \in M(n \times n)$ je regulární matice. Je-li \mathbb{A} pozitivně definitní (resp. negativně definitní, pozitivně semidefinitní, negativně semidefinitní, indefinitní), pak je matice $\mathbb{Q}\mathbb{A}\mathbb{Q}^T$ pozitivně definitní (resp. negativně definitní, ...).*

————— Konec 7. přednášky, 16. 11. 2017 —————

Věta 10.9. *Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická matice a necht' $\mathbb{B} \in M(n \times n)$ vznikne z \mathbb{A} pomocí symetrické transformace. Matice \mathbb{A} je pozitivně definitní (resp. negativně definitní, pozitivně semidefinitní, negativně semidefinitní, indefinitní), právě když \mathbb{B} je pozitivně definitní (resp. negativně definitní, ...).*

Věta 10.10. *Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická matice. Pak ji lze symetrickou transformací převést na diagonální matici.*

Věta 10.11 (Sylvestrovo kritérium). *Necht' $\mathbb{A} = (a_{ij})_{\substack{i=1..n \\ j=1..n}} \in M(n \times n)$ je symetrická. Matice \mathbb{A} je*

- *pozitivně definitní, právě když pro každé $k \in \{1, \dots, n\}$ platí*

$$\begin{vmatrix} a_{11} & \dots & a_{1k} \\ \vdots & & \vdots \\ a_{k1} & \dots & a_{kk} \end{vmatrix} > 0;$$

- *negativně definitní, právě když pro každé $k \in \{1, \dots, n\}$ platí*

$$(-1)^k \begin{vmatrix} a_{11} & \dots & a_{1k} \\ \vdots & & \vdots \\ a_{k1} & \dots & a_{kk} \end{vmatrix} > 0;$$

- *pozitivně semidefinitní, právě když pro každou k -tici přirozených čísel $1 \leq i_1 < \dots < i_k \leq n$, $k \in \{1, \dots, n\}$, platí*

$$\begin{vmatrix} a_{i_1 i_1} & \dots & a_{i_1 i_k} \\ \vdots & & \vdots \\ a_{i_k i_1} & \dots & a_{i_k i_k} \end{vmatrix} \geq 0;$$

- *negativně semidefinitní, právě když pro každou k -tici přirozených čísel $1 \leq i_1 < \dots < i_k \leq n$, $k \in \{1, \dots, n\}$, platí*

$$(-1)^k \begin{vmatrix} a_{i_1 i_1} & \dots & a_{i_1 i_k} \\ \vdots & & \vdots \\ a_{i_k i_1} & \dots & a_{i_k i_k} \end{vmatrix} \geq 0.$$

10.4 Vlastní čísla a vektory

Definice. Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$. Řekneme, že $\lambda \in \mathbb{C}$ je **vlastní číslo** matice \mathbb{A} , jestliže existuje nenulový vektor $x \in \mathbb{C}^n$ takový, že $\mathbb{A}x = \lambda x$. Vektor x pak nazýváme **vlastním vektorem** matice \mathbb{A} příslušným k vlastnímu číslu λ .

Věta 10.12. Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$.

- (i) Prvek $\lambda \in \mathbb{C}$ je vlastním číslem matice \mathbb{A} , právě když $\det(\lambda \mathbb{I} - \mathbb{A}) = 0$.
- (ii) Matice \mathbb{A} má nejvýše n různých vlastních čísel.

————— Konec 8. přednášky, 23. 11. 2017 —————

Definice. Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$. Funkce $\lambda \mapsto \det(\lambda \mathbb{I} - \mathbb{A})$ se nazývá **charakteristický polynom matice \mathbb{A}** . Vzhledem k tvrzení (i) předchozí věty definujeme **násobnost vlastního čísla matice** jako násobnost tohoto čísla jakožto kořene charakteristického polynomu.

Věta 10.13. Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická. Pak jsou její vlastní čísla reálná.

Definice. Řekneme, že matice $\mathbb{Q} \in M(n \times n)$ je **ortogonální**, jestliže platí $\mathbb{Q}^T \mathbb{Q} = \mathbb{Q} \mathbb{Q}^T = \mathbb{I}$.

Věta 10.14 (spektrální rozklad matice). Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická. Pak existuje ortogonální matice $\mathbb{Q} \in M(n \times n)$ taková, že

$$\mathbb{Q}^T \mathbb{A} \mathbb{Q} = \begin{pmatrix} \lambda_1 & \dots & 0 \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & \dots & \lambda_n \end{pmatrix},$$

kde $\lambda_1, \dots, \lambda_n$ jsou vlastní čísla matice \mathbb{A} .

Věta 10.15. Necht' $\mathbb{A} \in M(n \times n)$ je symetrická. Pak platí:

- \mathbb{A} je pozitivně definitní, právě když jsou všechna její vlastní čísla kladná,
- \mathbb{A} je negativně definitní, právě když jsou všechna její vlastní čísla záporná,
- \mathbb{A} je pozitivně semidefinitní, právě když jsou všechna její vlastní čísla nezáporná,
- \mathbb{A} je negativně semidefinitní, právě když jsou všechna její vlastní čísla nekladná,
- \mathbb{A} je indefinitní, právě když má kladné vlastní číslo i záporné vlastní číslo.

Definice. Necht' $\mathbb{A} = (a_{ij}) \in M(n \times n)$. **Stopou** matice \mathbb{A} rozumíme číslo

$$\text{tr}(\mathbb{A}) = \sum_{i=1}^n a_{ii}.$$

Věta 10.16 (vlastnosti stopy). Necht' $\mathbb{A}, \mathbb{B}, \mathbb{C} \in M(n \times n)$, $a \in \mathbf{R}$. Pak platí:

- (i) $\text{tr}(\mathbb{A} + \mathbb{B}) = \text{tr}(\mathbb{A}) + \text{tr}(\mathbb{B})$,
- (ii) $\text{tr}(a\mathbb{A}) = a \text{tr}(\mathbb{A})$,
- (iii) $\text{tr}(\mathbb{A}\mathbb{B}) = \text{tr}(\mathbb{B}\mathbb{A})$,
- (iv) $\text{tr}(\mathbb{A}\mathbb{B}\mathbb{C}) = \text{tr}(\mathbb{C}\mathbb{A}\mathbb{B}) = \text{tr}(\mathbb{B}\mathbb{C}\mathbb{A})$.

————— Konec 9. přednášky, 30. 11. 2017 —————

11 Taylorův polynom

11.1 Taylorův polynom reálné funkce

Definice. Necht' f je funkce, $a \in \mathbf{R}$ a funkce f má v bodě a vlastní n -tou derivaci. Pak polynom

$$T_n^{f,a}(x) = f(a) + f'(a)(x-a) + \frac{1}{2!}f''(a)(x-a)^2 + \dots + \frac{1}{n!}f^{(n)}(a)(x-a)^n$$

nazýváme **Taylorovým polynomem funkce f v bodě a řádu n** .

Lemma 11.1. Necht' $n \in \mathbf{N}$, Q je polynom, st $Q \leq n$ a $\lim_{x \rightarrow a} \frac{Q(x)}{(x-a)^n} = 0$. Pak Q je nulový polynom.

Věta 11.2 (Peanův tvar zbytku). Necht' $n \in \mathbf{N}$, $a \in \mathbf{R}$ a funkce f má v bodě a vlastní n -tou derivaci. Potom

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - T_n^{f,a}(x)}{(x-a)^n} = 0.$$

Věta 11.3 (o jednoznačnosti). Necht' $n \in \mathbf{N}$, $a \in \mathbf{R}$, funkce f má v bodě a vlastní n -tou derivaci a P je polynom stupně nejvýše n splňující

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - P(x)}{(x-a)^n} = 0.$$

Potom $P = T_n^{f,a}$.

Definice. Necht' f a g jsou funkce, $a \in \mathbf{R}^*$. Řekneme, že funkce f je v bodě a **malé o od g** (píšeme $f(x) = o(g(x))$, $x \rightarrow a$), jestliže platí

$$\lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x)}{g(x)} = 0.$$

————— Konec 10. přednášky, 7. 12. 2017 —————

Věta 11.4 (aritmetika malého o). *Necht' $a \in \mathbf{R}^*$.*

- (i) *Jestliže $f_1(x) = o(g(x))$, $x \rightarrow a$ a $f_2(x) = o(g(x))$, $x \rightarrow a$, potom $f_1(x) + f_2(x) = o(g(x))$, $x \rightarrow a$.*
- (ii) *Jestliže $f_1(x) = o(g_1(x))$, $x \rightarrow a$ a $f_2(x) = o(g_2(x))$, $x \rightarrow a$, potom $f_1(x)f_2(x) = o(g_1(x)g_2(x))$, $x \rightarrow a$.*
- (iii) *Jestliže $f_1(x) = o(g_1(x))$, $x \rightarrow a$ a f_2 je nenulová na jistém prstencovém okolí bodu a , potom $f_1(x)f_2(x) = o(g_1(x)f_2(x))$, $x \rightarrow a$.*
- (iv) *Jestliže $f(x) = o(g_1(x))$, $x \rightarrow a$ a existuje vlastní $\lim_{x \rightarrow a} \frac{g_1(x)}{g_2(x)}$, potom $f(x) = o(g_2(x))$, $x \rightarrow a$.*
- (v) *Jestliže $f(x) = o(g(x))$, $x \rightarrow a$ a h je omezená na jistém prstencovém okolí bodu a , potom $h(x)f(x) = o(g(x))$, $x \rightarrow a$.*
- (vi) *Jestliže $m, n \in \mathbf{N} \cup \{0\}$, $m \leq n$, a $f(x) = o((x-a)^n)$, $x \rightarrow a$, potom $f(x) = o((x-a)^m)$, $x \rightarrow a$.*

Věta 11.5. *Necht' $a, b \in \mathbf{R}^*$, $f(y) = o(g(y))$, $y \rightarrow b$, $\lim_{x \rightarrow a} \varphi(x) = b$ a existuje $\delta \in \mathbf{R}$, $\delta > 0$, takové, že*

$$\forall x \in P(a, \delta): \varphi(x) \neq b.$$

Potom $f(\varphi(x)) = o(g(\varphi(x)))$, $x \rightarrow a$.

Věta 11.6 (Lagrangeův tvar zbytku). *Necht' $n \in \mathbf{N}$, a dále necht' I je otevřený interval, $f \in C^{n+1}(I)$ a $a \in I$. Potom pro každé $x \in I$ existuje číslo $\xi \in \langle a, x \rangle$ splňující*

$$f(x) = T_n^{f,a}(x) + \frac{1}{(n+1)!} f^{(n+1)}(\xi)(x-a)^{n+1}.$$

Definice. *Necht' f je funkce, $a \in \mathbf{R}$ a funkce f má v bodě a derivace všech řádů. Potom řadu*

$$\sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{n!} f^{(n)}(a)(x-a)^n$$

nazýváme **Taylorovou řadou funkce f o středu a** . Ve speciálním případě $a = 0$ mluvíme o **MacLaurinově řadě**.

11.2 Taylorovy polynomy a řady elementárních funkcí

Věta 11.7. *Pro každé $k \in \mathbf{N}$ platí:*

- $T_k^{\text{exp},0}(x) = 1 + x + \frac{1}{2!}x^2 + \dots + \frac{1}{k!}x^k$,
- $T_{2k-1}^{\text{sin},0}(x) = T_{2k}^{\text{sin},0}(x) = x - \frac{1}{3!}x^3 + \frac{1}{5!}x^5 + \dots + (-1)^{k-1} \frac{1}{(2k-1)!}x^{2k-1}$,

- $T_{2k}^{\cos,0}(x) = T_{2k+1}^{\cos,0}(x) = 1 - \frac{1}{2!}x^2 + \frac{1}{4!}x^4 + \dots + (-1)^k \frac{1}{(2k)!}x^{2k}$,
- $T_k^{\log(1+y),0}(x) = x - \frac{1}{2}x^2 + \frac{1}{3}x^3 + \dots + (-1)^{k-1} \frac{1}{k}x^k$,
- $T_k^{(1+y)^\alpha,0}(x) = \binom{\alpha}{0} + \binom{\alpha}{1}x + \dots + \binom{\alpha}{k}x^k$, kde $\alpha \in \mathbf{R}$, $\binom{\alpha}{0} = 1$, $\binom{\alpha}{j} = \frac{\alpha(\alpha-1)\dots(\alpha-j+1)}{j!}$.

————— Konec 11. přednášky, 14. 12. 2017 —————

Věta 11.8. Pro každé $x \in \mathbf{R}$ jsou funkce \exp , \sin a \cos součtem své Taylorovy řady o středu 0. Platí tedy:

$$\begin{aligned} \forall x \in \mathbf{R}: \exp x &= \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{n!} x^n, \\ \forall x \in \mathbf{R}: \sin x &= \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n-1}}{(2n-1)!} x^{2n-1}, \\ \forall x \in \mathbf{R}: \cos x &= \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{(2n)!} x^{2n}. \end{aligned}$$

Věta 11.9. Platí

$$\begin{aligned} \forall x \in (-1, 1): \log(1+x) &= \sum_{n=1}^{\infty} \frac{(-1)^{n-1}}{n} x^n, \\ \forall x \in (-1, 1): (1+x)^\alpha &= \sum_{n=0}^{\infty} \binom{\alpha}{n} x^n. \end{aligned}$$

11.3 Taylorův polynom 2. řádu funkce více proměnných

Definice. Necht' $G \subset \mathbf{R}^n$ je otevřená množina, $\mathbf{a} \in G$ a $f \in C^2(G)$. Definujme funkci $T_2^{f,\mathbf{a}}: \mathbf{R}^n \rightarrow \mathbf{R}$ předpisem

$$T_2^{f,\mathbf{a}}(\mathbf{x}) = f(\mathbf{a}) + \sum_{i=1}^n \frac{\partial f}{\partial x_i}(\mathbf{a})(x_i - a_i) + \frac{1}{2} \sum_{i,j=1}^n \frac{\partial^2 f}{\partial x_i \partial x_j}(\mathbf{a})(x_i - a_i)(x_j - a_j).$$

Tuto funkci nazýváme **Taylorovým polynomem druhého řádu funkce f v bodě \mathbf{a}** .

Věta 11.10. Necht' $\mathbf{a} \in \mathbf{R}^n$, $\Delta > 0$ a $f \in C^2(B(\mathbf{a}, \Delta))$. Potom existuje funkce $\omega: B(\mathbf{a}, \Delta) \rightarrow \mathbf{R}$ taková, že

$$\forall \mathbf{x} \in B(\mathbf{a}, \Delta): f(\mathbf{x}) = T_2^{f,\mathbf{a}}(\mathbf{x}) + \omega(\mathbf{x}) \cdot \|\mathbf{x} - \mathbf{a}\|^2$$

a platí

$$\lim_{\mathbf{x} \rightarrow \mathbf{a}} \omega(\mathbf{x}) = 0.$$

12 Extrémy funkcí více proměnných

Věta 12.1 (postačující podmínky druhého řádu). *Budiž $f \in \mathcal{C}^2(G)$, $\mathbf{a} \in G$ a necht' \mathbf{a} je stacionárním bodem funkce f . Potom platí:*

- *Je-li $\nabla^2 f(\mathbf{a})$ negativně definitní, nabývá f v bodě \mathbf{a} ostrého lokálního maxima.*
- *Je-li $\nabla^2 f(\mathbf{a})$ pozitivně definitní, nabývá f v bodě \mathbf{a} ostrého lokálního minima.*
- *Je-li $\nabla^2 f(\mathbf{a})$ indefinitní, nenabývá f v bodě \mathbf{a} ani lokálního maxima, ani lokálního minima.*

Věta 12.2. *Budiž $G \subset \mathbf{R}^n$ otevřená konvexní množina a $f \in \mathcal{C}^2(G)$. Potom je funkce f na množině G konkávní, právě když pro všechna $\mathbf{x} \in G$ je matice $\nabla^2 f(\mathbf{x})$ negativně semidefinitní.*

Věta 12.3. *Necht' G je otevřená konvexní podmnožina \mathbf{R}^n , $f \in \mathcal{C}^2(G)$ a $\mathbf{a} \in G$. Necht' platí*

- *$\forall \mathbf{x} \in G: \nabla^2 f(\mathbf{x})$ je negativně semidefinitní,*
- *$\nabla f(\mathbf{a}) = \mathbf{o}$.*

Potom funkce f nabývá v bodě \mathbf{a} svého maxima na množině G .

Seznam definic

- K klíčový pojem
- K supremum
- K limita posloupnosti
- K limita funkce
- K spojitost funkce v bodě
- K derivace funkce v bodě
- K kompaktní množina
- K parciální derivace
- K regulární matice
- K konvergentní řada
- K zobecněný Riemannův integrál
 - konvergentní Riemannův integrál
 - divergentní Riemannův integrál
 - vektorový prostor
 - vektorový podprostor
- K lineární kombinace
 - triviální lineární kombinace
 - netriviální lineární kombinace
 - lineárně závislé vektory
- K lineárně nezávislé vektory
 - lineárně nezávislá množina
 - báze prostoru
 - dimenze vektorového prostoru
 - lineární zobrazení

- jádro lineárního zobrazení

- symetrická matice

K kvadratická forma

- typ kvadratické formy
- symetrická elementární úprava
- symetrická transformace
- diagonální matice

K vlastní číslo

K vlastní vektor

- charakteristický polynom
- násobnost vlastního čísla
- ortogonální matice
- stopa matice

K Taylorův polynom

- symbol malé o
- Taylorova řada
- Taylorův polynom druhého řádu pro funkce více proměnných

Seznam vět

B bez důkazu

T věta s těžším důkazem

- integrace per partes (Věta 9.1)

B substituce pro Riemannův integrál (Věta 9.2)

- spojitost Riemannova integrálu (Lemma 9.3)

B vlastnosti zobecněného Riemannova integrálu (Věta 9.7)

B linearita zobecněného Riemannova integrálu (Věta 9.8)

B monotonie zobecněného Riemannova integrálu (Věta 9.9)

B srovnávací kritérium (Věta 9.10)

B limitní srovnávací kritérium (Věta 9.11)

B Newtonova-Leibnizova formule pro zobecněný Riemannův integrál (Věta 9.12)

B existence báze (Věta 10.1)

- báze konečnorozměrného prostoru (Věta 10.2)
- vlastnosti Ker a Im (Věta 10.3)
- typ diagonální matice (Věta 10.4)

T transformace a násobení (Lemma 10.5)

- symetrická transformace a násobení (Věta 10.6)
- vlastnosti symetrické matice (Lemma 10.7)
- typ matice a násobení (Lemma 10.8)
- zachovávání typu matice (Lemma 10.9)
- diagonalizace matice (Věta 10.10)

B Sylvestrovo kritérium (Věta 10.11)

T vlastnosti vlastních čísel (Věta 10.12)

- vlastní čísla symetrické matice (Věta 10.13)

B spektrální rozklad matice (Věta 10.14)

- typ matice a vlastní čísla (Věta 10.15)

T vlastnosti stopy (Věta 10.16)

T Peanův tvar zbytku (Věta 11.2)

T jednoznačnost Taylorova polynomu (Věta 11.3)

- aritmetika malého o (Věta 11.4)
- skládání funkcí a malé o (Věta 11.5)

T Lagrangeův tvar zbytku (Věta 11.6)

- Taylorovy polynomy elementárních funkcí (Věta 11.7)

T Taylorovy řady sinu, cosinu a exponenciály (Věta 11.8)

B Taylorovy řady $\log(1 + x)$ a $(1 + x)^\alpha$ (Věta 11.9)

T aproximace funkce více proměnných Taylorovým polynomem (Věta 11.10)

B postačující podmínky druhého řádu (Věta 12.1)

B charakterizace konkávnosti (Věta 12.2)

B existence extrému (Věta 12.3)